

GÖYƏRÇİN

ISSN- 0207- 4710

12

2005-əyl

OYUNLAR
ŞEİRLƏR

NAĞILLAR
NƏGMƏLƏR

QAÇAN ALOV

Biri var idi, biri yox idi. Səlim adlı qəddar bir kişi var idi. Bir dəfə necə olmuşdusa, evlərində saxladığı ala pişik onun əlini cırmaqlamışdı. Elə o vaxtdan Səlimin qəlbində pişiyə qarşı dərin bir nifrət hissi baş qaldırmışdı. Neçə dəfə ala pişiyi azdırmışdısa da, xeyri olmamışdı. Həyat-bacaya öyrəşən heyvan yenə qayıdıb gəlmiş, onu dilxor etmişdi.

Bir dəfə Səlimin kefi yuxarı idi. Lakin həyətdə pişiyi görəndə onun əhvalı tamam pozuldu. Öz-özünə deyindi:

-Necə bunun əlindən yaxamı qurtara bilmirəm e?

O, pişiyi tutmaq istədi. Qorxmuş heyvan yenə də kişinin əlini cırmaqladı. Səlim lap hirsəndi. Acıqlı-acıqlı dedi:

-Səni yandırmasam, heç atamın oğlu deyiləm.

O, güc-bəla ilə pişiyi tutdu. Onu bir torbanın içinə saldı.

Bir şüşə neft və kibrit götürüb çayın qırağına gətirdi. Yazıq heyvanı neftlə çimizzirdi. Sonra qəflətən kibrit çəkib pişiyə od vurdu. Əvvəlcə ala pişik bir şey başa düşmədi. Lakin alov bütün bədənini büreyəndə dəhşətli bir səslə miyoldaya-miyoldaya qaçmağa başladı. Qərribə və dəhşətli bir mənərə idi. Adama elə gəlirdi ki, bir parça alov qaça-qaça harasa gedir.

Yazıq pişik qaçır, canını qurtarmağa çalışırdı. Yana-yana Səlim kişinin həyətinə girdi. Əvvəlcə çəpər, balaca ot tayası, sonra isə evin özü alışdı. Dəhşətli yanğın qonşu həyətlərə də meydan oxuyurdu. Adamlar hay-harayla qışqırır, yanğını söndürməyə çalışırdılar. Səlim həyətdə girəndə artıq iş-işdən keçmişdi. Onun sifəti də hisdən qaralmış divarlar, kösövə dönmüş ağaclar kimi qapqara qaralmışdı.

Adamların əvvəlcə ürəyi yandı. Lakin məsələdən həli olandan sonra hamı qəddarlığının layiqli qiymətini almış bu kişiye nifrətlə baxdı. Kimse təəssüf dolu bir səslə dedi: -Özgəyə quyu qazan özü düşər.

Rəssam
İlqar

OD

Qədim insanların ən çox qorxdığı şey od idi. Göydə şimşək çaxanda, yerdə yanğın olanda onlar başlarını təpməyə yer axtarardılar. Yanğının necə dəhşətli, fəlakətli bir şey olduğunu bildikləri üçün həmişə ondan qaçırdılar.

Günlər, aylar ötdü. İnsan odun dilini öyrənməyə başladı. Elə o vaxtdan ta bu günəcən od insanın dostuna, sirdaşına çevrildi. Od-ocaq mağaraların, evlərin müqəddəs sakini oldu. İnsanlar pərvanələr kimi onun başına fırlanırdılar. Evlərdə yanan ilk odu sönməyə qoymadılar. Babalar, atalar, oğullar, nəvələr, nəticələr, kötükcələr bir-birini əvəz eləsə də, onlar odu ən müqəddəs əmanət kimi bir-birlərinə ötürə-ötürə yaşatdılar. Odun istisi ürəklərə də axdı. Yalnız bundan sonra insan insan olduğunu dərk elədi. Heyvanlar oddan qaçdığı üçün heyvan olaraq qaldılar. Adamlar isə odla dostluq etdiklərindən insana-Yer üzünün ən ali məxluquna çevrildilər.

NAĞİL VAXTI

İKİ QIZ

Kxmer nağılı

Bir qız var idi. Bir dəfə anası onu göndərdi ki, gedib yabanı kartof yığıb gətirsin. Qız beli götürüb meşəyə getdi. Kartof qazmaq istəyəndə bel onun əlindən dərin bir quyuya düşdü.

Qız quyunun ətrafında fırlana-fırlana adamları köməyə çağırırdı.

Birdən meşənin dərinliyindən bir qoca pələng çıxıb gəldi. Onun başı qan və çirk içində idi.

Pələng qıza yaxınlaşıb dedi ki, mən sənə belini çıxarıb özünə verərəm. Ancaq sən gərək əvəzində mənim başımın çirkini təmizləyəsən.

Qız razılaşdı. Pələng beli quyudan çıxarıb ona verdi. Qız isə pələngin başını təmizlədi.

Pələng qıza dedi:

-Yəqin mənim dərimdən pis iy gəlir, eləmi?

Qız nəzakətlə cavab verdi:

-Yox-yox, babacan.

Pələng neçə dəfə eyni sualı versə də, qız həmişə dedi ki, sənə dərinə pis iy gəlmir. Pələngin başı təmizləndəndən sonra o, qıza dedi:

- İndi yaylığını mənə ver.

Pələng qızın yaylığını alıb arasını qızıl-gümüşlə doldurdu və bağladı. Dedi ki, bu bağlamanı ancaq evinizdə, ananı, qardaş-bacını yanına çağırandan sonra açarsan.

Qız pələngin dediği kimi elədi. Qapını bağlayıb yaylığı açanda gördülər ki, onun içi qızıl-gümüşlə doludur.

Kasıb ailə çox sevindi. Ancaq paxıl qonşu öz qızına dedi:

-Qonşunun qızında fərasətə bax! Sənə isə əlindən heç nə gəlmir.

Qonşu qız da beli götürüb meşəyə getdi. Onu quyuya atıb köməyə çağırırdı. Yenə həmin qoca pələng gəldi. Qıza dedi ki, sənə belini çıxarıb özünə verərəm. Ancaq gərək əvəzində mənim başımı təmizləyəsən. Qız iyərə-iyərə pələngin başını təmizləyəndə pələng ondan soruşdu:

-Yəqin mənim dərimdən pis iy gəlir?

-Qız dedi:

-Oy baba, elə pis iy gəlir ki!

Qız işini qurtaranda pələng onun yaylığını alıb içini zəhərli ilanlarla doldurub ağzını bağladı və qıza verdi. Dedi ki, bağlamanı evdə ananla birlikdə açarsan.

Qız pələngin dediği kimi elədi. Anası ilə qapını bərk-bərk bağlayıb bağlamanı açdı. Zəhərli ilanlar onların üstünə sıçradılar. Qız ilə anasının bir-birinə qoşulub evdən qaçmaqdan başqa çarələri qalmadı.

ZƏHƏRLİ XURMA

Koreya nağılı

Bir kilsədə iki rahib yaşayırdı. Onların biri qoca, o biri isə cavan idi.

Qoca rahib çox xəsis və acıqlı idi. O, şkafda çoxlu xurma gizlətməmişdi. Həmin xurmalardan bir dənə də olsun cavan rahibə verməz, hamısını tək-cə yeyərdi. Tez-tez deyərdi ki, xurmanın dadına baxmağı heç ağlına da gətirmə. Onlar zəhərli, yeyən kimi ölərsən!

Bir dəfə qoca rahib necə oldusa kilsədən getməli oldu. Firsətdən istifadə edən cavan rahib xurmaların hamısını yedi. Sonra qoca rahibin sevimli güzgüsünü yerə çırpıb sındırdı:

Cavan rahib yerinə girib yorğanı başına çəkdi.

Qoca rahib qayıdanda cavandan soruşdu:

-Sənə nə olub, niyə uzanmısan?

Cavan rahib sakit səsle dedi:

-Müəllim, mən böyük günah işləmişəm. Təsadüfən sənə sevimli güzgünü yerə salıb sındırmışam. Elə buna görə də zəhərli xurmaların hamısını yedim ki, ölüm.

Qoca rahibin üzünə acı bir təbəssüm qondu. Daha neyləmək olar?

Tərcümə edib işləyəni
R. ƏLİYEV

Rəssam
Altay

